

tim mortali. **Gravitas enim offensæ, ut supra dictum est, sumitur ex persona offensa; unde tanto est major, quanto illa persona est dignior;** ergo quæ est contra personam infinita dignitatis simpliciter, erit infinita; ergo non potest ad æqualitatem compensari, nisi per infinitam satisfactionem, quam non potest exhibere persona finita quantumvis grata.

15. Prima objectio. — Contra hanc rationem objici potest primo, quia ex personæ offensæ infinite non habet peccatum infinitatem simpliciter, sed tantum secundum quid, scilicet objectivam, quæ in hoc consistit, quod sit malum quoddam, et injuria cuiusdam altioris speciei et ordinis, quam sit omnis injuria contra personam creatam et finitam; ergo hinc concludi non potest necessariam esse satisfactionem infinitam simpliciter, sed tantum secundum quid, et hanc exhibere posset purus homo gratus, amando Deum super omnia, et pro illo patiendo, nam etiam hi actus habent ex persona Dei, circa quam versantur, infinitatem quamdam secundum quid, et objectivam, proportionatam et adæquatam infinitati peccati.

16. Prior responsio. — *An malitia peccati, ut est offensa Dei, sit infinita?* — **Prima opinio affirmans.** — Ad hanc objectionem duo possunt esse respondendi modi. Prior est negando assumptum, in quo tangitur illa quæstio, an peccatum mortale, ut est offensa divina, habeat infinitatem simpliciter in ratione mali seu demeriti. Et responsio data supponit partem affirmantem; ex qua recte sequitur, infinitam Christi satisfactionem fuisse necessariam simpliciter ad æqualitatem justitiae constituendam. Et hæc sententia tribuitur Alensi, 3 p., q. 1, memb. 6, art. 2, ad 4; sed ibi solum dicit peccatum habere infinitatem ex persona offensa, et ideo non posse ad æqualitatem recompensari, nisi a persona quæ sit bonum infinitum; ex hoc vero non sequitur peccatum habere gravitatem simpliciter infinitam. Tribuitur item Bonavent., in 3, distin. 20, q. 3 et 4. Sed nihil plus dicit quam Alensis; nam priori loco ait, tam gravem esse offensam quæ fit Deo, ob excellentissimam ejus dignitatem, quod nulla creatura potest recompensare aliquid ei æquale. Posteriori autem loco dicit, nullam creaturam posse satisfacere pro illa injuria, satisfactione plena, quia illa offensa et injuria omnino excedit puram creaturam. Quod ipsum docuit etiam hic D. Thomas, ad 2; Cajet. idem significat, et

alii expositores communiter; et indicat etiam Richard., in 3, dist. 20, q. 4; et Rich. de Sanct. Victor., lib. de Incarn. Verb., c. 8. Qui omnes solent in hanc sententiam adduci, cum tamen solum dicant peccatum habere gravitatem inadæquabilem per satisfactionem creature; ex quo non sequitur habere infinitatem simpliciter, ut postea explicabo. Solus ergo Medina citato loco hanc sententiam expresse docet, quam pauci ex recentioribus sequuti sunt.

17. Potest autem suaderi hæc sententia, primo, illa vulgari gradatione, quia offensa contra personam alicujus dignitatis finitæ, est certe gravitatis finitæ; quod si offensa sit contra personam majoris dignitatis, crescat etiam gravitas offensæ; et in universum quantum crescit dignitas personæ offensæ, crescit gravitas offensionis; ergo offensio contra personam simpliciter infinitam habebit etiam malitiam et demeritum simpliciter infinitum; alias non servaretur proportio, et fieri posset ut offensa personæ finitæ haberet adæquationem cum offensa personæ infinitæ, juxta formam argumentandi Aristotelis in Physicis. Unde potest aliter proponi argumentum, quia injuria contra Deum sine proportione excedit omnem injuriam contra creaturam, etiam si in infinitum crescat; ergo. Et in idem redit argumentum in quo modo versamur, quia illa injuria excedit omnem satisfactionem creaturæ, etiam si in sanctitate creata in infinitum crescat; et ideo persona Christi fuit necessaria ad æqualem satisfactionem, juxta sententias Sanctorum, quos hic et supra, sect. 1, citavi; ergo sicutum est illam injuriam esse infinitæ gravitatis simpliciter.

18. Secundo, peccatum, ut est offensum Dei, non solum destruit in homine Deum, quod solum esset destruere bonum illud creatum quo homo conjungitur Deo ut ultimo fini; sed etiam, quod in ipso est, destruit Deum in se, nam quoad affectum in hoc tendit, qui peccat; ergo hac ratione est infinitum malum simpliciter, nam destruere infinitum bonum simpliciter, non tantum respectu alicujus, sed absolute et in se, malum certe est simpliciter infinitum. Antecedens declaratur variis modis. Unus est, quia omnis intellectualis natura ut sic est una quoad perfectissimum gradum naturæ, in qua omnes convenient; ergo malum, quod est destructivum rectitudinis moralis in uno subiecto, implicite et virtualiter opponitur toti

gradui naturæ intellectualis ut sic, et in eo destruit moralem rectitudinem, quatenus ille communis est omni intellectuali naturæ; ergo, quantum est in se, etiam in Deo illam rectitudinem destruit, quod est Deum ipsum destruere. Alius modus est, quia qui offendit Deum, quantum est ex se, tollit illi honorem et dignitatem ultimi finis, qua ablata non esset Deus. Alius est, nam qui offendit Deum, quantum est ex se, contristat ipsum; unde tollit ab illo beatitudinem, et consequenter divinitatem, quantum est ex affectu peccatoris. Tertium argumentum a posteriori sumi potest ex pena, quæ infinita respondet peccato mortali, quia ipsum est infinitum. Dices illam penam solum esse infinitam in duratione. Sed contra, quia non solum illa pena est infinita eo quod perpetua sit, sed etiam quia, ut est pena damni, est amissio infiniti boni simpliciter, ut ait D. Thomas, 1. 2, q. 87, art. 4. Quod ita explicari potest, quia illa pena privat Deo, et omni visione possibili Dei, quæ in infinitum perfici potest; est ergo illa privatio infinita.

19. Non habet peccatum malitiam simpliciter infinitam. — Nihilominus contraria sententia mihi magis probatur, quam significavit D. Thomas hic, ad 2, dicens, *peccatum habere quamdam infinitatem ex infinitate divinæ majestatis*; nam in hoc modo loquendi, et limitandi illam infinitatem, satis indicat non esse infinitatem simpliciter, sed tantum secundum quid, seu objectivam. Unde in 1. 2, q. 87, a. 4, dicit peccatum esse infinitum ex parte aversionis ab incommutabili bono, quod est infinitum; ubi solum assignat infinitatem objectivam, quod ex duobus colligi potest. Unum est, quia inferius eodem modo licet penam damni esse infinitam. Aliud est, quia statim agens de conversione, dicit peccatum ex ea parte esse finitum, tum ex parte objecti, quia bonum, ad quod convertitur voluntas, finitum est; tum etiam quia ipsa conversione finita est; quod non ita dixerat de infinitate aversionis. Eamdem sententiam tenet Scot., in 3, d. 20, q. 1 contra ea quæ dicuntur. Ubi dicit tantam esse infinitatem ex objecto in actu charitatis, quanta est in peccato; quod licet fortasse verum non sit, supponit tamen in peccato non esse infinitatem, nisi secundum quid, et objectivam, sicut est in actu charitatis. Et idem docet expresse Palud., in 3, d. 20, q. 2; Soto, in 5, d. 19, q. 1, art. 2, ad 4; et indicat D. Thom., in 4, d. 15, q. 1, art. 2, ad 4.

bent exactam rationem privationis, sed magna ex parte negationes sunt; attribuuntur autem et imputantur subjecto seu homini per modum privationum, propter debitum, seu obligationem quam habent, vitandi actum habentem talem carentiam seu negationem adjunctam.

21. Aliter ergo probatur secundo hæc sententia, quia, licet peccatum, ut est injuria Dei, sit in hoc supremo genere et ordine malitiae, tamen in eo non habet summum gradum, summarve quantitatem; ergo neque infinitatem simpliciter. Consequentia est clara, tum quia ultra infinitum non est majus, secundum eam rationem; tum etiam quia illa malitia potest crescere in infinitum; ergo nunquam est infinita simpliciter. Unde probatur antecedens, quia, licet peccator injuriam inferat Deo, non tamen summo affectu, et quamvis illum odio habeat, non tamen quantum potest odio habere; sicut qui amat Deum infinitum super omnia, non amat illum quantum amari potest, et ideo non infinite amat.

22. Dices peccatorem odisse Deum quantum potest, non quidem ex parte sui conatus, sed ex parte Dei, quia vult inferre Deo summum malum quod illi inferri potest; vel interdum etiam ex parte sui affectus, quia vult habere odium Dei summum, quod esse, vel etiam excogitari potest, atque adeo infinitum; totam enim hanc inordinationem habere potest, vel certe habet, saltem implicite, peccator in suo affectu; et in hoc longe diversa est proportio inter odium et amorem Dei, nam qui amat Deum, neque in effectu amat Deum quantum ipse amabilis est, quia non potest; neque etiam in affectu, quia ordinate et prudenter amat; esset autem inordinatus affectus creature, si cuperet amare Deum quantum ipse se ipsum amat, hoc enim nihil aliud esset quam cupere esse Deum.

23. Sed hæc responsio non satisfacit, quia ex duabus modis quibus dicitur peccator odisse Deum, quantum potest, prior, ad summum, indicat infinitatem quamdam objectivam, quia cupid Deo summum malum; ex quo non recte infertur infinitas (ut sic dicam) formalis in ipso actu; sicut etiam dilectio Dei habet infinitatem objectivam, nam vult Deo summam bonitatem, et tamen ipsa in se non habet formalem infinitatem simpliciter. Posterior autem modus, licet fortasse in aliqua inordinatissima voluntate inveniri possit, non tamen est de ratione peccati mortalis ut sic,

quia nec peccator habet formaliter hoc desiderium eliciendi odium Dei infinitum, neque etiam virtualiter seu interpretative tale desiderium includitur in mortali peccato, quia nulla est ratio hujusmodi interpretationis, etiam si excogitandi aut fingendi detur licentia. Imo etiam, qui formaliter et expresso actu, odio Deum prosequitur, non ideo desiderat intensius odisse quam odit, sicut non omnis, qui amat, cupid intensius amare quam amat. Addo deinde, etiam si admittamus in aliqua voluntate illud formale desiderium infinite odio habendi Deum, non refundi in illum actum totam malitiam objecti, id est, infinitam simpliciter, ideoque etiam in illo actu non esse formalem malitiam simpliciter infinitam, sed solum erit ille actus alia quadam speciali ratione infinitus objective; sicut qui desiderat dare pauperibus infinitam pecuniam, non habet infinitam bonitatem simpliciter in eo desiderio; et sic de aliis.

24. Aliter potest ad rationem factam responderi, quodlibet peccatum, quatenus injuria Dei est, habere non solum supremam rationem malitiae, sed etiam summum gradum in illa, et consequenter non dari magis vel minus, sed omnia peccata sub hac ratione esse æqualia formaliter et in seipsis, quamvis causæ habeant inæqualitatem, id est, in conversione ad commutabile bonum, ex qua nascitur aversio a bono incommutabili; sicut in aliis privationibus totalibus formaliter invenitur æqualitas, quamvis ratione causæ dicatur una esse major alia. Sed hæc doctrina nullo modo probanda videtur, sed plane dicendum est, malitiam peccati mortalis, in ratione injurie divinæ, esse in uno peccato formaliter et in se majorem quam in alio. Quod a posteriori patet ex effectu demeriti, et pœnæ, quæ major respondet uni peccato quam alteri, etiam sub ea ratione consideratis. Alias sequeretur quod, sicut quælibet actio Christi erat æqualis meriti, simpliciter loquendo, quamvis ex hac vel illa circumstantia non essent omnes æquales, ita omnia peccata mortalia essent æquales demeriti simpliciter ac pensatis omnibus, quia, licet in his vel illis circumstantiis sint inæqualia, tamen ex aliquo capite omnia perveniunt ad infinitatem simpliciter, atque adeo ad æqualitatem in demerito; consequens autem est satis falsum et absurdum, ut constat ex 1. 2, q. 73, art. 2 et sequentibus. Imo hinc ulterius sequitur, peccato, ut est injuria Dei, in rigore deberi pœnam infinite in-

tensam, vel, si illa esse non potest, quod in infinitum cresceret et intenderetur, quia æternitas pœnæ æternitati culpa respondet; ergo alteri infinitati deberet respondere infinitas pœnæ possibilis. Deinde sequitur tantum demeriti peccatorem per unum actum peccati mortalis, quantum meruit Christus per unum actum, quod est valde absurdum; alioquin etiam posset quis existimare, non satis fuisse unum Christi actum ad satisfaciendum pro omnibus peccatis, sed singulos pro singulis fuisse necessarios, quod quam sit falsum, constat ex supra adductis ex Scriptura et Patribus. Tandem confirmatur, nam peccatum, ut malum morale, eo est majus quo fit majori advertentia et libertate; ergo etiam ut est injuria Dei, est majus, quo fit ex majori advertentia ejusdem injurie; ergo etiam sub ea ratione unum peccatum est majus alio; atque adeo etiam sub ea ratione omnia sunt finita. Imo etiam si (per impossibile) advertentia esset infinita, malitia non esset infinita, quia ex conatu et aliis circumstantiis esset limitata, sicut dilectio voluntatis ex finito conatu finita erit, etiam si (per impossibile) in intellectu esset advertentia infinita.

25. Ultimo ex his concluditur *tertia ratio*, nam peccatum non habet malitiam essentialiter infinitam, seu in propria specie; neque etiam habet infinitatem intensivam seu in individuo; ergo nullo modo est infinitum simpliciter, non enim potest excogitari alius infinitatis modus. Major probatur, quia illa est determinata species malitiae distincta a reliquis, et non continet illas formaliter aut eminenter; ergo est finita et limitata in specie malitiae. Minor autem et satis constat ex dictis, quia ostensum est illam malitiam recipere magis et minus in quantitate quasi intensiva; et probari etiam potest, quia peccatum non habet hanc infinitatem intensivam ab operante, neque a conatu voluntatis ejus, quia et finitus est operans, et finite conatur. Neque etiam habet ab objecto, quia nullus actus habet ab objecto intentionem; neque objectum communicat actui totam bonitatem vel malitiam quam potest, sed juxta mensuram vel modum ejus, ut inductione constat in ceteris actibus, et in omnibus motibus habentibus habitudines ad suos terminos. Et ratio est, quia objectum non formaliter, sed tantum terminative communicat bonitatem actui, et ideo non semper communicat quantum potest, sed juxta modum quo tendit potentia in objectum per actum; unaquæque

autem tendit juxta facultatem et capacitatem suam, et quia hæc finita est, ideo actus solidum participat ab objecto infinito finitam intentionem, vel potius terminat illam intentionem, quam actus habet ex conatu potentiae, quæ finita est.

26. Atque hæc sententia magis confirmabit solutionibus argumentorum sententiae oppositæ, quæ vel sunt infirma valde, vel eodem modo fieri possent de peccato veniali. Primum ergo argumentum solum probat injuriam Dei esse altioris rationis in ratione injurie, supra omnem injuriam quæ inferri potest puræ creaturæ, ideoque esse improportionabile illi, et satisfactioni possibili puræ creaturæ, ut infra explicabo. Unde quando Div. Thom. hic, et 1. 2, dicit, tanto gravior rem esse offensam, quanto major est persona cui fit, non est intelligenda comparatio secundum æqualitatem, sed secundum proportionem; plus enim superat Deus Angelum, quam injuria Dei injuriam Angeli; est autem proportio quod, sicut Deus est altioris ordinis, ita etiam injuria Dei est superioris rationis. Et hoc argumentum fere idem in peccato veniali fieri potest, nam etiam illud aliquo modo est offensio personæ infinitæ.

27. Ad secundum, illa vulgaris propositio, quod peccator, quantum est de se, vult destruere Deum, sano modo intelligenda est, nam, si sit sensus peccatorem habere hunc virtualem affectum, quia implicitè vult Deum non esse, admitti potest; inde tamen non sequitur infinita malitia simpliciter, sed objectiva, ut ostensum est. Si vero sit sensus, peccatum de se esse destructivum Dei, non est vera propositio, quia omnino repugnat hanc vim alicui actioni convenire. Et adhuc non sequitur intentum, nam, quod actio sit damnificativa, si de facto non est damnum illatura, et hoc prævidetur, non multum aggrauat moralem actionem. Unde in primo modo ostendendi illud antecedens, falsum est quod assumitur, scilicet, quod destruit perfectiōnem aliquam in uno subjecto esse destructivum ejusdem perfectionis in toto gradu; hoc enim etiam in affectu falsum est, alias qui vitam equi destruit, quantum est de se destruit in toto gradu animalis. Item, alias sequitur peccatum veniale de se destruere Deum, quia destruit rectitudinem moralem in uno subjecto, scilicet homine, et consequenter virtute destruit in toto intellectuali gradu. Igitur peccans solum in se destruit moralem rectitudinem, et non in toto gradu

intellectuali, imo neque in tota humana natura, etiam quantum est de se. Alii vero duo explicandi modi solum declarant infinitatem objectivam et secundum quid.

28. Ad tertium recte ibi responsum est, pœnam damni, præter infinitatem durationis, esse infinitam tantum secundum quid et objective, quia solum privat hominem perfectissima participatione Dei. Nec refert quod illa participatio possit in infinitum intendi, tum quia illa privatio solum est carentia visionis Dei, ut sic, abstrahendo ab intensione, sicut peccatum mortale per se privat gratia ut sic, non ut dicit intensionem; tum etiam quia in illa pœna est magis et minus, non solum ratione tristitia, quod per se notum est, sed etiam ratione propriæ privationis, quia non tota illa carentia habet rationem pœnæ, sed solum prout erat aliquo modo debita, ut latius in materia de pœnitentia explicandum est. Hinc ergo solum concluditur infinitas objectiva peccati, ex æternitate autem pœnæ solum colligitur peccatum esse humanis viribus irreparabile, atque ex se æternum quoad maculam, ut recte D. Thom., 1. 2, q. 87, art. 4 et 5.

29. *Fundamentum rationis.* — Aliter ergo respondetur ad objectionem positam, rationem adductam non fundari in infinite simpliciter ipsius peccati, sed in hoc quod gravitas peccati, eo modo quo infinita est, non potest proportionate et adæquate compensari per satisfactionem exhibitam a persona finita. Hujus vero ratio sumenda est ex duobus principiis supra positis et probatis, scilicet, injuriam crescere ex dignitate personæ offendæ, satisfactionem vero ex dignitate personæ satisfaciens. Unde sit, ut satisfactio habeat proportionem æqualitatis cum injuria, oportere ut dignitas personæ satisfaciens habeat eamdem proportionem cum dignitate personæ offendæ; hanc vero habere non potest persona creatæ, quantumvis sancta et grata sit.

30. Quod ita confirmatur: quia ex eodem capite, ex quo crescit gravitas offendæ Dei, minuitur quodam modo propotione satisfactionis exhibetæ a puro homine, quia semper infinite distat a dignitate personæ, quæ injuriam passa est; quæ improportionio non potest suppleri per solam gratiam creatam; quia, licet hæc sit divini ordinis, et participatio divinae naturæ, tamen tota ejus dignitas finita est, et simpliciter infinite distans a dignitate personæ offendæ. Neque etiam refert quod opera-

tiones hujus gratiæ principaliter sint ab Spiritu Sancto inspirante et movente, qui est persona infinita simpliciter; quia, si Spiritus Sanctus consideretur ut movens per gratiam et virtutes inhærentes, sic non confert majorem dignitatem quam sit dignitas ipsius gratiæ habitualis inhærentis; unde nec confert majorem valorem actibus, quam ab eodem intrinseco principio habere possint. Si vero consideretur Spiritus Sanctus ut proxime et immediate concurrens ad illos actus speciali auxilio, hoc non confert actui proprium valorem satisfactionis; quia, ut bene notavit Cajetanus, agens de merito, 1. 2, q. 114, art. 3, in fine, proportio et æqualitas in hac justitia consideranda est inter retributorem et proximum operans, non autem inter primam causam mercedis aut meriti; sic etiam in proposito justitia et proportio intercedere debet inter personam offendam et personam satisfactionem, et hæc est quæ formaliter confert valorem satisfactioni, non autem Spiritus Sanctus concurrens tanquam causa principalis et prima.

31. *Satisfactio personæ finitæ adæquare non potest magnitudini offendæ Dei.* — Hinc constat, etiam si peccatum non sit infinitum simpliciter, sed solum secundum quid, et objective, nihilominus esse improportionabile, et, ut ita dicam, inadæquabile per satisfactionem exhibitam a persona finita; quia habent quantitates quasi diversarum rationum et ordinum. Et eadem ratione, non urget argumentum illud de actu charitatis, scilicet, quia actus amoris Dei habet quamdam infinitatem secundum quid ex objecto infinito ad quod tendit, ideo esse debere tanti valoris ad satisfactionem, quanta gravitatis fuit malitia peccati, et injuriæ contra Deum factæ. Dicendum est enim, sicut supra de actibus Christi dicebamus, aliud esse loqui de bonitate morali et intrinseca ipsius actus, aliud vero de valore ad satisfactionem. Loquendo enim de bonitate, fateor habere inter se proportionem malitiam actus peccati, et bonitatem contrarii actus charitatis; quia illa malitia non est nisi privatio bonitatis oppositæ, unde tanta est quanta est bonitas, quæ deberet inesse actui. Loquendo vero de valore ad satisfactionem, sic nego esse proportionem perfectæ æqualitatis inter actum charitatis et actum peccati, quia hic valor non sumitur principaliter ex objecto, sed potius ex dignitate personæ satisfaciens; et contrario vero gravitas peccati in ratione injuriæ et offendæ,

sumitur præcipue ex dignitate personæ offendæ, et ideo sub hac ratione non habent sufficientem proportionem vel æqualitatem. Et hinc etiam intelligitur quare possit actus procedens a gratia habere sufficientem proportionem, et moralem æqualitatem in ratione meriti in ordine ad consequendam gratiam et gloriam, non tamen possit inveniri tanta æqualitas in ordine ad satisfaciendum Deo pro injuria illi facta. Ratio enim est, quia meritum respicit præmium ejusdem ordinis, et connaturale ipsi gratiae, quæ natura sua est semen gloriæ; at vero satisfactio respicit ipsummet Deum, qui est persona simpliciter infinita, cum qua non habet debitam proportionem persona finita, etiamsi per gratiam creatam sanctificata sit.

32. Ex qua ratione intelligitur, licet purus homo possit assumi ad merendum aliis de condigno, et satisfaciendum pro peccatis mortalibus eorum, majorem tamen proportionem posse habere in ordine ad meritum quam in ordine ad satisfactionem; nam in merito inventiret sufficiens proportio et æqualitas rei ad rem, qualis nunc reperitur inter operajustorum et præmium gloriæ, quia simile esset meritum et præmium illius hominis; solum esset differentia in hoc, quod illud præmium daretur aliis ab ipso merente, quod certe ad æqualitatem justitiae et contractus non multum refert, dummodo ante meritum præcedat sufficiens promissio, ratione cujus possit meritum illud de condigno ad alios referri, eisque jus ad præmium acquirere. At vero in satisfactione multo minor esset proportio, quia per actum puri hominis nunquam posset dari æquale pro culpa; esset tamen aliqua dignitas, eo quod satisfactio esset oblata ab amico, qui esset aliorum caput, et per actum supernaturalem gratiæ et gloriæ proportionatum. Et explicatur in hunc modum: nam pœna æterna, etiam damni, simpliciter non est æqualis culpæ mortali, multo enim majus malum hæc est, quia est contra Deum in se; est tamen in ratione pœnæ proportionata, quamvis simpliciter dicatur esse infra condignum propter excessum culpæ; sic ergo bonum ipsum gloriæ, et a fortiori meritum ejus, quod a gratia creata procedit, licet inter se habeant æqualitatem et proportionem, tamen respectu culpæ mortalis ut sic habent proportionem, ut possint pro ea æquivalens reddere ad æqualitatem.

33. *Secunda objectio.* — Sed adhuc objici potest: etiamsi concedamus non posse homi-

nem per unum vel alium actum æqualiter satisfacere pro peccato alterius, poterit tamen per multis actus, præsertim si intensione et bonitate, et aliis circumstantiis actum peccati multum excedant. Cum enim illa improportionio finita sit, poterit per aliquam additionem superari. Sicut in humanis, licet aurum ex specie sua excedat argentum, quoad valorem tamen morale potest quantitate superari. Confirmatur adhuc amplius, quia alias nec pro vñiali peccato posset homo ad æqualitatem satisfacere.

34. *Solutio.* — Ad argumentum responderetur, nulla etiam multitudine vel intensione actuum, nec gratiæ creatæ magnitudine posse illam improportionem seu inæqualitatem ad perfectam æqualitatem redigi. Ratio est, quia illæ res sunt diversorum ordinum; et in hujusmodi rebus, quantumvis una crescat vel multiplicetur, nunquam pervenit ad quantitatem alterius; quomodo dicunt Theologi, injuriam factam in bonis superioris ordinis non posse per bona inferioris ad æqualitatem compensari, ut injuria in vita vel fama, per pecunias. Et in rebus naturalibus, multæ species inferioris gradus non æquivalent uni superiori. Et similiter multa peccata venialia, quantumvis multiplicentur, non æquivalent uni mortali. Sic ergo illa improportionio, quæ est inter divinam majestatem offendam et personam offendentis, gravitasque injuriæ quæ ex illa nascitur, est altioris ordinis, nec vinci unquam potest quacumque multitudine vel perfectione actuum personæ creatæ, quæ infinite semper distat a dignitate personæ offendæ. Quod si quis singat personam creatam habentem infinitam gratiam, respondeo talēm gratiam esse impossiblē, et ideo non mirum si illa posita videatur sequi contradicatio. Nam quia principium esset infinitum, vi deri potest satisfactio ejus infinita est æqualis; quia vero adhuc illa persona sic grata infinite distaret a dignitate personæ offendæ, ejus satisfactio esse deberet insufficiens. Ad confirmationem dicemus commodius sectione nona; nam quoad venialia peccata, eadem vel major ratio esse potest de homine satisfaciens pro seipso.

35. *Tertia objectio.* — Ultimo tandem objici potest, quia justa recompensatio ibi tantum habet locum secundum æqualitatem rei ad rem, ubi reipsa damnum alteri infertur; ubi autem non est dānum, licet interveniat voluntas illius, obligatio propria ex justitia non oriatur: Deus autem revera nihil patitur dāmni